

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler: Jon Birger Østby
Direkte tlf.: 23 11 75 46

Vår ref.: 08/213-
Deres ref.:

Vår dato: 21.07.2008
Deres dato: 12.06.2008

Høring – Løken-utvalgets rapport

Kultur- og kirke departementet har sendt rapporten ”*Forenklet, samordnet og uavhengig – Om behov for endringer i tilskuddsforvaltningen for kunst- og kulturfeltet*” ut på høring med svarfrist 1. september 2008.

ABM-utvikling vil i sin høringsuttalelse primært omtale de deler av innstillingen som berører arkiv, bibliotek og museer. Av de institusjoner som behandles i utvalgets innstilling er det først og fremst Norsk kulturråd som har arbeidsoppgaver innenfor disse sektorene.

Tilskuddsordninger

ABM-utvikling har et nært samarbeid med Norsk kulturråd om innkjøpsordningene for litteratur og fonogram, om formidling og fordeling av bøker, tidsskrift og fonogram i innkjøpsordningene til bibliotekene. Vi er også representert i Faglig utvalg for litteratur og allmenne tidsskrift som observatør. ABM-utvikling forvalter en del av de litteraturtiltak som er nevnt i utredningen under post 78 Ymse faste tiltak.

Prosjektmidler

ABM-utvikling vil understreke at Kulturrådet er viktig for ABM-sektoren. Det er av stor betydning at det finnes sterke finansieringsordninger som kan bidra til å løfte fram store og viktige utviklingsprosjekt som de enkelte institusjonene ikke kan realisere innenfor egne ordinære driftsbudsjett. Kulturrådet har flere midler enn ABM-utvikling, og det er viktig at Kulturrådet også i framtiden kan bidra med midler til store satsinger innenfor ABM-sektoren.

ABM- utvikling har svært gode erfaringer med Kulturrådet, ikke minst fra samarbeid om prosjekter og koordinering av søknadsbehandling. Som eksempler på større prosjekter som vi samarbeider om nevnes:

- I Mangfoldsåret har vi samarbeid om finansiering av viktige prosjekter knyttet til dokumentasjon av det flerkulturelle Norge (i samtid og i norsk kulturhistorie).
- Gjennom samarbeidet har vi fått realisert prosjektet Ønskebok – et tiltak for formidling av litteratur via Internett som særlig er rettet mot barn og unge.

- Prosjektet ”Kulturarv – forskning og formidling”, er et fruktbart samarbeid mellom Riksantikvaren, Kulturrådet og ABM-utvikling, der nettopp samarbeidet gjort det mulig å skape et bredt engasjement i forskersamfunnet og å etablere en god dialog med Forskningsrådet.

Kulturrådet har startet mange viktige tiltak innenfor ABM- og litteraturfeltet. Kulturrådet har hatt en sentral rolle i utvikling av fotobevaringsarbeidet, og gjennom prosjekttilskudd fra Kulturrådet har det vært mulig å redde viktige fotosamlinger. På arkivområdet sto Kulturrådet for den opprinnelige finansiering av det elektroniske arkivsystemet ASTA, som i dag er facto standard og fellessystem for norske arkiver, og er viktig element i en infrastruktur for digitalisering og digital tilgjengelighet på hele ABM-feltet. Kulturrådet har også bidratt til å verne sentrale bedriftsarkiver, personarkiver.

De statlige innkjøpsordningene for litteratur og fonogram er av stor betydning for norske folkebibliotek. Gjennomsnittlig utgjør innkjøpsordningene 40 % av tilveksten av nytt materiale i folkebibliotekene. ABM-utvikling mener at Kulturrådets forvaltning av disse er meget god. Vi har i utredningen Bibliotekreform foreslått innkjøpsordninger for norsk film og dataspill etter modell av de eksisterende ordninger. Kulturrådet har også vært den viktigste finansieringskilde for større prosjekter knyttet til litteratur- og kulturformidling i bibliotekene.

På museumsfeltet har Kulturrådets kulturvernmidler tidligere gitt grunnlag for felles prosjekter og nyutvikling i sektoren. I dag er disse midlene fordelt og lagt inn som regulære driftstilskudd til museene. Dette legger et større ansvar på institusjonene selv for prioritering av utvikling innenfor egne rammer. Omleggingen kan imidlertid innebære at det blir vanskeligere å løfte fram større prosjekter for nyutvikling, og kulturvernmidlene har for eksempel også vært en viktig mulighet for støtte til nye museumsutstillinger. ABM-utvikling savner derfor en vurdering av konsekvensene av omleggingen og den betydningen sentrale prosjektmidler spiller for kvalitetsheving av sektoren.

For en del tunge og viktige prosjekt kan det på kort sikt være vanskelig å sikre videreføring innenfor institusjonenes ordinære driftsmidler, og det er derfor viktig at Kulturrådet også har midler til lengre prosjektsatsinger. Utvalgets forslag om oppfølging av prosjekter innen 74 posten er fornuftig.

Ressursbruk

ABM-utvikling har merket seg at utvalget ikke har funnet holdepunkter for at administrasjonsutgiftene for de statlige tilskuddsordningene er urimelig høye. Vi vil i den sammenhengen peke på at en forutsetning for at tilskudd skal få resultater i samsvar med målsettinger med ordningene, er at de forvalters innenfor rammevilkår som sikrer gode prosesser både i planlegging, utlysning, oppfølging og rapportering. Institusjoner og enkeltpersoner som inviteres til å søke om tilskudd og legger arbeid i søknader, har krav på seriøs behandlingsprosess, likebehandling og konsistente begrunnelser for vedtak.

Utvalget peker på at den enkelte tilskuddsforvalter bør vurdere sine inngangskriterier kritisk med sikte på å redusere et misforhold mellom antall søkere og antall innvilgede søknader. ABM-utvikling ser en fare i at slike tiltak kan bidra til å skjule de reelle behov og ambisjoner innenfor sektorene, og mener at sterk fokusering på å redusere søknadsmengde kan virke uheldig i forhold til andre mål med utlysningene.

Organisering av Kulturrådet

ABM-utvikling har gode erfaringer med den nåværende ordning med oppnevning og organisering av kulturrådet. Den foreslått løsningen med at hele ansvaret for oppnevning av medlemmer legges til KKD, kan gi bedre muligheter for en helhetlig tenkning rundt sammensetning av rådet. Men det ligger også en fare for at man kan få et råd med mindre variasjon i holdninger og synspunkter, og da kan man miste både bredde og en fruktbar spenning i rådets sammensetning.

ABM-utvikling har ikke synspunkter på hvor mange og hvilke utvalg Kulturrådet bør ha, men mener det bør være opp til Kulturrådet selv til enhver tid å bestemme hvordan dette skal være.

Innsyn for søkere

ABM-utvikling støtter utvalgets forslag til kriterier som gir søkerne innsyn i både hvem som har fått tilsagn og hvem som har fått avslag på søknad om støtte.

Styrking av forskning

ABM-utvikling støtter også forslaget om at forskning, utredning og systematisk kunnskapsinnhenting om kunstfeltet bør styrkes, men vi vil understreke at dette også er et stort behov for en slik styrking også innenfor kulturvern og litteraturformidling.

Med vennlig hilsen

Leikny Haga Indergaard
direktør

Jon Birger Østby
seniorrådgiver